

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

27.02.2015 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

fakti.bg

✓ Промените за земеделските земи донесоха загуби от 150 млн. лв. на компании от БФБ

БФБ и 7 бизнес организации информираха европейските институции за проблемите пред инвеститорите в България
С над 150 млн. лв. е намаляла пазарната стойност на компаниите, търгувани на Българската фондова борса (БФБ), само за две седмици от гласуването на последните промени в Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗСПЗЗ). На тази стойност възлиза директната загуба за участниците на пазара, а именно пенсионните фондове, взаимните фондове, инвестиционните посредници, хилядите хора, които са решили да си купят акции, за да предпазят стойността на парите си. За това алармират БФБ, Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ), Българска асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО), Българска асоциация на дружествата със специална инвестиционна цел (БАДСИЦ), Българска асоциация на управляващите дружества (БАУД), Българска асоциация на лицензираните инвестиционни посредници (БАЛИП), Българска стопанска камара (БСК), Конфедерация на работодателите и индустриалците в България (КРИБ).

Бизнес организациите съобщиха, че проблема произлиза от ограниченията на ЗСПЗЗ и от приетите глоби за лицата, поставени в нарушение на новите разпоредби. Законът предвижда санкции за публичните компании, които притежават земеделска земя и чиито акционери (граждани и фирми) са регистрирани в държави извън Европейския съюз и Европейското икономическо пространство или в държави с преференциален данъчен режим. На практика публичните дружества не могат да отговорят на тези изисквания, тъй като нямат механизъм за контрол върху лицата, които търгуват техните акции на фондовата борса.

След приемането на законодателната промяна, която е в ущърб на публичните дружества, основния индекс на фондовата борса SOFIX се е понижил с повече от 4%, а от началото на годината понижението е 7,8%, което го прави най-слабо представящият се индекс в Европа, на фона на ръстовете на почти всички пазари на континента. Според анализатори, това е изключително тревожно за състоянието на капиталовия пазар у нас предвид факта, че за последната една година, българският капиталов пазар е загубил 2 млрд. лв. от пазарната си капитализация. Последната една година SOFIX се е понижил с почти 20%, а за същия период румънският пазар се е повишил с 12%.

Тревожните данни се потвърждават и от анализа на БНБ, според който преките чуждестранни инвестиции в България са намалели със 7% през 2014 г., запазвайки тенденцията за слаб интерес към българската икономика от последните пет години. Още по-негативен сигнал дават данните на БНБ за 50% срив на чуждестранните инвестиции в дялов капитал, като те достигат най-ниското си ниво от 1996 г. насам. От изнесените данни е видно, че процесите в България отблъскват чуждестранните инвеститори от страната.

За произтичащите проблеми от разпоредбите на ЗСПЗЗ вече са информирани всички институции в страната, Европейската комисия и Европейският парламент.

За проблема са уведомени и посланиците на други държави в България, предвид нарушаването на договорите за насърчване и взаимна защита на инвестициите, сключени с над 40 държави.

economy.bg

✓ Бизнесът сключи споразумение за сътрудничество с УНСС

Това е стъпка напред в развитието на отношенията между бизнес и образование, коментират от АИКБ

Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/ и Университетът за национално и световно стопанство /УНСС/ сключиха „Рамково споразумение за сътрудничество“. Председателят на АИКБ Васил Велев и ректорът на УНСС проф. д.ик.н. Статев подписаха тържествено рамковото споразумение

И от АИКБ и от УНСС беше заявен много голям интерес към изпълнението на целите, поставени в Рамковото споразумение, което се оценява като особено полезно и за двете страни. Споразумението се определя и като стъпка напред за осигуряване на по-добра връзка между учебния процес в УНСС и бизнес практиката.

Основните цели в подписания документ са:

- Информирани на студентите от УНСС-София за провеждани студентски стажове от фирми-членки на Асоциация на индустриалния капитал в България;
- Обмен на информация за дейности и за по-важни научни, учебни, бизнес и други събития, провеждани или промотирани от страна на АИКБ и УНСС;
- Участие на представители на АИКБ и на нейни фирми-членки в презентации пред студенти, в лекции, семинари, конференции, срещи или в други прояви, организирани от УНСС;
- Участие на преподаватели и други представители на УНСС в срещи, лекции, експертизи, консултации, статистически и други проучвания и събития, организирани от АИКБ;
- Съдействие от страна на УНСС и на АИКБ за провеждане на обучения в УНСС на специалисти и служители от фирми-членки на Асоциация на индустриалния капитал в България.

[tuida-news](#)

✓ **Още една стъпка напред в сътрудничеството между образованието и бизнеса**

На 25 февруари 2015 г., Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) и Университетът за национално и световно стопанство (УНСС) сключиха „Рамково споразумение за сътрудничество“. Председателят на АИКБ Васил Велев и ректорът на УНСС проф. д.ик.н. Стати Статев подписаха тържествено рамковото споразумение, което има широк обхват и основно визира:

- Информирани на студентите от УНСС-София за провеждани студентски стажове от фирми-членки на Асоциация на индустриалния капитал в България;
- Обмен на информация за дейности и за по-важни научни, учебни, бизнес и други събития, провеждани или промотирани от страна на АИКБ и УНСС;
- Участие на представители на АИКБ и на нейни фирми-членки в презентации пред студенти, в лекции, семинари, конференции, срещи или в други прояви, организирани от УНСС;
- Участие на преподаватели и други представители на УНСС в срещи, лекции, експертизи, консултации, статистически и други проучвания и събития, организирани от АИКБ;
- Съдействие от страна на УНСС и на АИКБ за провеждане на обучения в УНСС на специалисти и служители от фирми-членки на Асоциация на индустриалния капитал в България.

Споразумението е предпоставка и за други форми на сътрудничество между АИКБ и УНСС. Всяка година председателят на УС на АИКБ и ректорът на УНСС ще провеждат срещи, на които ще се прави преглед на изпълнението на Рамковото споразумение. Доц. д-р Цветана Стоянова от УНСС и д-р Теодор Дечев от АИКБ са определени за оперативни координатори по осъществяването на Рамковото споразумение.

И от АИКБ и от УНСС беше заявен много голям интерес към изпълнението на целите, поставени в Рамковото споразумение, което се оценява като особено полезно и за двете страни. Споразумението се определя и като стъпка напред за осигуряване на по-добра връзка между учебния процес в УНСС и бизнес практиката.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник 24 часа](#)

✓ **Народното събрание прие окончателните промени в Закона за енергетиката**

Народното събрание прие окончателните промени в Закона за енергетиката, предаде Фокус. Част от промените касаят енергийния регулатор - името на ДКЕВР вече ще е КЕВР или Комисия за енергийно и водно регулиране. Членовете на комисията ще бъдат увеличени от 7 на 9 и вече ще се избират не от Министерски съвет, а от Народното събрание. Депутатите приеха още комисията да се раздели на два състава - за енергийно и за водно регулиране, всяка от които ще е с по четирима членове и един общ председател. Едната подкомисия ще се занимава с енергетиката, а другата с ВиК сектора. Народните представители, гласуваха заседанията на комисията да бъдат открити освен в случаите, когато се съобщава поверителна информация. Ще се следи и кой член на комисията как е гласувал. Бюджетът на КЕВР ще бъде в размер на 30% от средствата, които регулаторът събира от лицензионни такси, които са средно на година около 12 милиона лева. По време на дебатите Мартин Димитров от ПГ на Реформаторския блок заяви, че вече всеки български гражданин ще знае кой зад кое решение е гласувал в регулатора. Министърът на енергетиката Теменужка Петкова също присъства на гласуването, като в края му благодари на всички, които са подкрепили промените в Закона за енергетиката.

„Дебатът показва, че стабилизирането на българската енергетика е наша обща цел“, заяви Петкова.

Бих искала да благодаря на народните представители затова, че подкрепиха и приеха предложените промени, защото те наистина са жизненоважни за сектор „Енергетика“. Това коментира пред журналисти в парламента министърът на енергетиката Теменужка Петкова след приемането на промените в Закона за енергетиката, предаде Фокус.

Тя благодари на парламентарните сили за конструктивния дебат, който по думите ѝ е показал, че спасяването на енергетиката е обща национална кауза.

Според Петкова всички промени в Закона за енергетиката са важни. „Най-важните са за КЕВР и колко е важно да се гарантира неговата обективност, независимост и професионална експертиза. Другата много важна промяна е свързана с това, че от енергийния микс успяхме да извадим топлоелектрическите централи, които не произвеждат по високо ефективен начин”, посочи Петкова. Тя допълни, че това ще облекчи до голяма степен дефицита на НЕК. „По отношение на възобновяемите енергийни източници, при положение, че сме достигнали националната цел от 16% в енергийното потребление, това също беше съвсем закономерна стъпка, която предприехме. То също ще облекчи и ще предотврати бъдещ дефицит”, заяви енергийния министър.

За потребителите и облекченията, министър Петкова обясни, че е било прието предложението на БСП, което е свързано с възможността да не може да бъде преустановено електрическото захранване без предупреждение. „Всички тези неща ще облекчат много българския потребител. Всичко това, което днес се прие, е добро за българската енергетика”, каза още министър Петкова.

✓ Готви се временна забрана за износ на дървесина

Комисията по земеделие и храни прие на първо четене 3 законопроекта за борба с незаконната сеч. Трите проекторешения са на на ГЕРБ, Патриотичния фронт и „Атака”.

Първият законопроект е внесен от Цвета Караянчева, вторият от Красимир Каракачанов, а третият е предложен от Волен Сидеров. И трите проекта целят намаляването на незаконна сеч в българските гори.

Част от промените, предвидени в законопроекта, внесен от Караянчева, е министърът на земеделието и храните да наложи мораториум за износ на необработена дървесина за срок от 3 месеца от датата 6 април.

„Ние предлагаме един вариант, в който като решение да дадем на министъра на МЗХ Десислава Танева да упражни правото си за срок от 3 месеца наложи мораториум за износа на дървесина”, обясни Караянчева.

Димитър Байрактаров от Патриотичния фронт каза, че най-разумният срок за налагане на износ на обла дървесина е 3 месеца. С другите два проектозакона също се цели налагането на мораториум върху износа на необработена дървесина.

✓ ЕК: Потенциалът за икономически растеж на България е нисък

Потенциалът за икономически растеж на България остава нисък. В родната икономика се наблюдават дисбаланси. Това гласи работен документ на екипа на ЕК с обем 75 стр., с съобщава БГНЕС.

Икономическото развитие на България остава слабо в периода след кризата. След спада в икономическата активност през 2009 г., растежът се колебае около 1% годишно, като се очаква да остане непроменен в краткосрочен план. Политическата нестабилност и турбуленцията в банковия сектор оказаха негативно влияние върху доверието през втората половина на 2014 г. Държавните финанси също са се влошили значително през 2014.

Това се посочва в доклад на Европейската комисия за продължаващите дисбаланси в икономиката на България, в който се препоръчват мерки в три основни направления – инвестиции, структурни реформи и фискална отговорност.

Основните констатации в доклада са насочени към сътресенията в банковия сектор на България през лятото на 2014 г. Посочват се недостатъци в надзорната политика във финансовия сектор след кризата в четвъртата по големина банка в страната – Корпоративна търговска банка (КТБ). От ЕК констатира, че това е подкопало доверието в банковия сектор, пораждайки съмнения за "здравето" в други сектори на финансите на България.

Кризата на ликвидността през лятото на 2014 г. разкри капиталов дефицит и доведе до отмяната на банковия лиценз на Корпоративна търговска банка. Гарантираните депозити, държани в него, в размер на около 5% от БВП, бяха изплатени след значително забавяне. КТБ е краен случай, но отчетените данни подсказват, че може да има недостатъци и в други банки, констатира от ЕК.

Тъй като икономическият растеж все още е недостатъчен, за да подкрепи устойчивото възстановяване на заетостта, пазарът на труда продължава да е област на сериозно безпокойство. Безработицата остава дългосрочен проблем, преходът от училище към работа все още е проблематичен. Ниското качество на системите за образование и обучение и тяхната ограничена приложимост на пазара на труда възпрепятства набавянето на подходяща квалифицирана работна сила за икономиката. Бедността и социалното изключване остават от особено значение за България, подкрепени от високи нива на неравенство в доходите.

На фона на слабия икономически растеж и продължителната дефлация, социалният натиск, породен от нереструктурираните сектори, представляват заплаха за фискалната устойчивост. Без структурни реформи в пенсионната система и здравеопазването, фискалната устойчивост в средносрочен и дългосрочен план, не може да бъде гарантиран, се посочва в доклада.

Финансовото положение на някои големи държавни предприятия в секторите на енергетиката и транспорта остава нестабилно и може да доведе до натрупване на значителни условни задължения за правителството. Събираемостта на данъците продължава да бъде неефективна.

България изостава и по отношение на качеството на няколко ключови фактор за растеж. Потенциалът за растеж на страната се оценява като нисък. Структурните пречки пред растежа са съставени от една съдебна система, която не е ефективна. България е постигнала ограничен напредък в реформата на съдебната система и борбата с корупцията.

Като цяло България е постигнала ограничен напредък в изпълнението на препоръките, дадени на страната за 2014 г.

Като напредък през изминалата година Комисията посочва известен напредък по отношение на намаляването на административната тежест и реформиране на висшето образование. Въпреки това, недостатъчни са предприетите действия за увеличаване на събираемостта на данъците и повишаване на качеството на администрацията в публичния

сектор, подобряване на конкуренцията и ефективността в енергийния сектор и повишаване на качеството и независимостта на съдебната система. Не са предприети действия за борба с корупцията и реформиране на пенсионната система. Според ЕК е необходим силен, надежден и прозрачен надзорник, който да намали риска от дисбаланси и да коригира тези, които вече са натрупани.

Други предизвикателства пред фискалната устойчивост са непълната фискална рамка, неспазването на данъчното законодателство и липсата на реформи в ключови сектори, включително пенсиите, здравеопазването, енергетиката и транспорта.

Докладът посочва още зависимостта на България към руски газ, като визира три ключови аспекта, с които българската икономика е обвързана с руската. Това са търговия, енергия и преки чуждестранни инвестиции. Русия съставлява значителна част от вноса на стоки и услуги в България, но почти всички от тях са енергийни продукти. През 2013 г. около 20% от българския внос на стоки идва от Русия, като около 95% от тях са енергийни продукти. Русия е относително малка експортна дестинация за България. Само около 4% от българския износ на стоки и услуги отива в Русия. Основните категории за стоки, изнасяни за Русия са "химикали" и "техника", а основните услуги са "туристи" и "транспорт".

Докладът констатира, че страната ни има сравнително висока зависимост от внос на енергия от Русия, концентриран в два енергийни източника - суров нефт и природен газ. Русия осигурява 100% от българския внос на газ и около 80% от вноса на суров нефт. България внася повече суров петрол, отколкото се нуждае за своя собствена вътрешна консумация, тъй като значителна част от обема се обработва и се реекспортира. Най-голямата петролна рафинерия на Балканите се намира в България, собственост на руската компания "Лукойл".

От ЕК отбелязват още, че влошаването на фискалната ситуация у нас през 2014 г. доведе до рязко покачване на консолидирания държавен дълг, макар той да е на сравнително ниски нива. Разходите за лихви по обслужването на държавния дълг се увеличават бързо, намалявайки обхвата на други разходни потребности. Допълнителните мерки на финансовия сектор за подпомагане, както и условните задължения, идващи от държавните предприятия могат да допринесат за бързото нарастване на държавния дълг.

Банковата криза също създаде предизвикателства за държавните финанси и управлението на ликвидността. Според ЕК сътресения в банковия сектор през 2014 г. разкриват значителни макроикономически рискове, идващи от финансовия сектор.

Банковата система следва традиционния бизнес модел с доминиране на от чуждестранни институции, но съставът е променен заради по-бърз растеж на банките с български собственици през последните години.

[Вестник Труд](#)

✓ Расте икономическото доверие в България

Повишава се доверието в българската икономика, сочи последното проучване на Еврокомисията. През февруари индексът, измерващ икономическото доверие, е нараснал до 103,8 пункта от 102,2 пункта през януари.

Това е най-високото ниво, което достига икономическото доверие на страната ни от май 2014 г., когато показателят отчете връх от 104,1 пункта.

Подобрение до 2,5 пункта от 0,8 пункта през януари бележи индексът на доверието в българския индустриален сектор. При строителството повишението е с 0,9 пункта.

ЕК отчита и ръст на потребителското доверие с 2,7 пункта спрямо януари. Влошило се е обаче доверието в сектора на услугите, при което индексът се е понижил до 6,5 пункта.

Според анализа подобрение на икономическото доверие е отчетено в целия ЕС, като през февруари индексът е достигнал 105,1 пункта спрямо 104,7 пункта през януари.

✓ Спадат лихвите по кредити и депозити

Цената на новите потребителски и ипотечни кредити се е понижала за година с една шеста. Това показват данните на БНБ за януари като се има предвид годишният процент на разходите (ГПР), в който освен лихвата са включени и всички такси и комисионни. В същото време спрямо края на 2014 г. има леко увеличение на разходите по някои заеми.

Най-значително подобрение на условията има при новите потребителски кредити в евро. ГПР по тези заеми е 9,14% през първия месец на тази година. През януари 2014 г. обаче той е бил 10,98 на сто или с 1,84 пр. п. (процентни пункта) по-малко. Това означава, че за период от една година цената на тези кредити се е понижала със 16,76%.

По-скромно подобрение на условията има при новите потребителски кредити в левове. ГПР по тези заеми е бил 12,34% през януари спрямо 13,45% през същия месец на миналата година. Понижението за този период е 1,11 пр. п.

Такава е тенденцията и при новите жилищни кредити в левове и в евро. Средният ГПР по заемите за нов дом в националната валута е 6,87% през януари, а през същия месец на 2014 г. е бил 7,81 на сто. Това означава, че за една година цената се е понижала с 12,04%. За същия период жилищните кредити в евро са поевтинели с 10,55 на сто. Така през януари средният ГПР вече е 7,64%.

Запазва се и тенденцията на спад на лихвите по депозитите. Така в момента средната лихва по новите влогове за граждани в левове и в евро е съответно – 2,36% и 2,05%. За сравнение през през същия период на миналата година депозитите са носили значително по-висок доход. Средната лихва по влоговете в левове през януари 2014 г. е била 3,89%, а в евро – 3,44 на сто.

✓ Брюксел ни постави под строго наблюдение

Европейската комисия (ЕК) задълбочава процедурата за макроикономически дисбаланси спрямо България, Германия и Франция, съобщи представителството на ЕК у нас. Според Брюксел в България са налице прекомерни дисбаланси, които изискват решителни политически действия и специално наблюдение. Това е последната крачка преди да започне формална процедура, след която може да последват и санкции.

Повод за по-строгото наблюдение над страната ни са трусовите в банковата система от 2014 г. Брюксел е изразил загриженост от съществуващи банкови практики при кредитни институции, собственост на местни лица. От Брюксел посочват още, че корпоративната свръхзадлъжнялост и слабата гъвкавост на пазара на труда са значителни макроикономически рискове и заслужават внимателно наблюдение. Затова ЕК настоява да бъде направен преглед на финансовата система у нас от независима институция.

✓ 25% с нередовни осигурителни вноски

Около 75% от осигурените имат редовни вноски за втора пенсия. Това съобщиха директори на частни пенсионноосигурителни дружества на организиран от тях семинар. При хората с нередовни постъпления - 25% от всички, причините са некоректни работодатели, ниска събираемост, фиктивно осигуряване върху нереално нисък доход или на 4-часов работен ден, задържане на парите от НАП, което бави разпределението им по индивидуалните партиди, посочиха от бранша.

Хората, които се осигуряват редовно върху високи заплати, са спестили по 15 000-16 000 лв. и могат да разчитат на добра пенсия.

Изчисленията показват, че ако човек се осигурява редовно 40 години (2002-2042г.) в универсален фонд върху средния осигурителен доход, първоначалната му пожизнена втора пенсия би била 554 лв. на месец, каза Йордан Христосков от Института за икономически изследвания към БАН. Същият човек би получил 927 лв. от НОИ като първа пенсия, или общо 1481 лв. Ако се осигурява само в НОИ, пенсията му би била със 100 лв. по-ниска, показват разчетите.

Хората, които се пенсионират след 20 години осигуряване в универсален фонд, обаче ще бъдат ошетени. Заради недостатъчния период на натрупвания първата и втората им пенсия ще е с около 10% по-ниска отколкото, ако вземат пенсия само от НОИ.

[Вестник Капитал Daily](#)

✓ Брюксел критикува остро банковия надзор на БНБ

Практиките в банките с местна собственост са основната причина България да бъде поставена сред държавите в ЕС с прекомерни макроикономически дисбаланси

Европейската комисия постави България в графата "Прекомерни дисбаланси", което е последната крачка преди започване на процедура, предвиждаща корективни мерки и евентуални санкции.

Основната причина, както става ясно от прессъобщението на институцията, са притесненията за практиките в банките с местна собственост, които може да имат "значителни последствия за финансовия сектор и макроикономическата стабилност". Огромната част от доклада на ЕК за България е посветена на банковия сектор, като основните изводи са, че кризата от лятото на 2014 г. е "разкрила институционални и надзорни слабости", появили са се притеснения за "надеждността на разкриваните от финансовия сектор данни". Присъдата на Брюксел спрямо БНБ е, че "без задълбочено външно прочуване не може да се гарантира стабилността на финансовия сектор".

По другите вече идентифицирани в предишните проверки дисбаланси се отчита или слабо подобрене, или липса на напредък (виж другия текст). Така банковият сектор се откроява като основен мотив за вкарването на страната сред петте страни в най-застрашената категория заедно с Италия, Португалия, Хърватия и Франция. "Икономическите дисбаланси в България се увеличили през 2014 г. и страната вече е заедно с Хърватия и Франция в групата на "прекомерните дефицити". Проблемите на България обаче са свързани не толкова с фискалните показатели, колкото с банковите проблеми от миналата година", каза Анна Бушер, директор в DG ECFIN, отговарящ за растежа, конкуренцията и структурните реформи.

Банки на две скорости

В пространен анализ на българската банкова система ЕК разделя пазара на институции с местна и с чуждестранна собственост. За целите на изследването в първата група са включени БАКБ, Инвестбанк, Интернешънъл асет банк, Общинска банка, ПИБ, Тексимбанк, Търговска банка Д, ЦКБ, както и КТБ, която от началото на ноември 2014 г. е с отнет лиценз.

Основният извод на експертите от Брюксел е, че от началото на световната криза двете групи започват да показват напълно различно представяне. Апетитът на чуждите банки за експанзия отслабва, докато местните агресивно започват да растат, като привличат скъпо депозити и кредитират предимно компании също с местна собственост. Между първите тримесечия на 2010 г. и 2014 г. кредитирането расте средно с 3.5%, като при банките с гръцка собственост има спад от 0.9%, при тези с майки от други страни от ЕС ръстът е 3.7%, същевременно при местните - 17.6%, а ако се вземат само трите най-големи от тях (ПИБ, КТБ и ЦКБ), покачането е с 22.5%. Същевременно от ЕК посочват, че нито една банка с чуждестранна собственост не е отчетла растеж над 10%, местните банки са били отговорни за 90% от сумарното кредитиране и ръстът им чувствително е изпреварвал този на икономиката, което "повдига въпроси за ефективността на алокирането на ресурса от финансовите институции и качеството на направените от тях инвестиции през този период".

В анализ на ситуацията след лятото 2014 г. от ЕК посочват, че външните оценки на КТБ са показали сериозни недостатъци при идентифицирането на риска от кредитиране на свързани лица. "Неспособността на националния банков регулатор да установи тези нередности поражда съмнения за ситуацията в цялата банкова система", се констатира в доклада.

Друго заключение е, че местните банки са отпуснали по-скъпи кредити от средното за банковата система, което предполага и по-голям поет риск. Същевременно обаче същата група банки декларира по-добро качество на активите, като тук отново това се дължи основно на трите най-големи институции, част от местни групи. Според ЕК различието между отчетаното качество на активите през годините в двете групи е "стряскащо", което само донякъде може да се обясни с различни мениджърски подходи и относително по-новите им кредитни портфейли заради експанзията.

Недостатъчно печалба

Друг риск, който идентифицира докладът, е недостатъчната рентабилност в сектора. Спадът при местните банки е по-голям, като той се дължи основно на свития нетен лихвен марж, т.е., тъй като се финансират по-скъпо с депозити, те са принудени да намалят разликата с лихвите си по кредити, за да не станат отпусканите от тях средства напълно неизползваеми при слабия икономически растеж. Така рентабилността на местните банки се свива повече от средното за системата въпреки по-ниските си разходи за обезценки. "Това предполага, че тези банки може да нямат възможност да генерират достатъчно печалба, за да поемат загуби, ако качеството на активите се влоши. Дори покачването на разходите им за провизии до средните нива за сектора ще ги изведе на загуба и ще започне да ерозира капитала им", се казва в анализа.

Доза съмнение се хвърля и върху друг широко прокламиран аспект на банковата стабилност в България - качество на обезпеченията. Подчертава се, че в одитираните отчети са посочени високи нива на обезпечение, които често надхвърлят чувствително стойността на активите, които обезпечават. Същевременно обаче има притеснения доколко тези оценки са реални и доколко обезпеченията могат да бъдат реализирани, като отново се прави паралел с външния одит на КТБ, според който приемливото обезпечение се оказва на стойност едва 13% от кредитите, докато в последния одитиран отчет то беше осчетоводено на 170% от портфейла. ЕК се притеснява и от големия дял на графата "Други обезпечения" при някои местни банки, където се включват и неща като бъдещи вземания.

Надзорното бездействие

Решението на Брюксел да акцентира на банковия сектор не е изненадващо предвид кризата, довела до отнемането на лиценза на четвъртата по активи банка в България КТБ, и ликвидната подкрепа за третата - ПИБ, която към момента продължава да ползва 800 млн. лв. държавна помощ и изпълнява план за реструктуриране, одобрен от ЕК. Включването на констатацията, че проблемът е концентриран в банките с местна собственост, обаче е силен сигнал към правителството и БНБ. Анна Бушер подчерта, че големият проблем, отчетен и в доклада, е слабият надзор. Според нея обаче няма да се стигне до санкции, както не се е стигало досега. "Решение на проблема с дисбалансите са само реформите", заяви тя.

От централната банка не отговориха на въпросите на "Капитал" за коментар по темата до редакционното приключване на броя.

Включването на банковата тема означава, че България ще трябва да предложи конкретни мерки, чрез които да адресира посочените от Брюксел рискове. От Министерството на финансите не предоставиха детайли, като само съобщиха, че "България ще предприеме необходимите действия и мерки на политиката, които ще бъдат представени в актуализацията на Националната програма за реформи за 2015 г. и в Конвергентната програма (2015-2018 г.)". Финансовият министър Владислав Горанов вече публично заяви, че целият банков сектор ще премине през независима оценка на активите, като част от намерението на държавата е да влезе в единния надзорен механизъм и да предаде част от правомощията по тази линия на ЕЦБ. Това се очаква да се случи в края на 2015 г. или началото на 2016 г.

Същевременно обаче БНБ продължава да бъде без подуправител, отговарящ за "Банков надзор", след като обвиненият за престъпления по служба Цветан Гунев беше отстранен. Освен негов заместник през годината ще трябва да бъдат избрани още нов управител и подуправител, отговарящ за валутния борд, тъй като мандатите на Иван Искров и Калин Христов изтичат през есента. Още в началото на банковата криза практически всички политически сили поискаха оставки от ръководството на централната банка, които обаче така и не станаха факт.

Частен риск, държавен риск

Според ЕК банковата криза и разкритите при одита в КТБ нередности при банковите й практики показват сериозни макроикономически рискове за България. "Те (бел. ред. - нередностите) не са установени от одиторите или от регулатора допреди това, което повдига въпроси към разкриваната информация в целия сектор. Тези събития породиха и притеснения дали и други банки не е възможно да са следвали бизнес модел, подобен на този на КТБ", констатира ЕК.

Затова и като конкретен риск за макростабилността е посочена евентуална нужда от нова подкрепа за финансовия сектор, както и покриване на имплицитни задължения на правителството заради държавни компании, което може допълнително да ускори натрупването на дълг. При условията на валутен борд и липсата на кредитор от последна инстанция всички евентуални ликвидни и капиталови помощи трябва да се понесат от правителството, което засега успява да се финансира, но при ограничения вътрешен ресурс ще става все по-зависимо от външно финансиране.

Притеснения и за пенсионния сектор

Макар и доста сбито, в доклада на ЕК са рамкирани и основните предизвикателства пред частните пенсионни фондове. Посочва се, че въпреки закононото изискване собствеността на пенсионните компании не във всички случаи е прозрачна, което може да "изкриви кръга от свързани лица", което прави разкриването на експозициите към собствениците (които иначе са забранени) "предизвикателно". Отчитат се и законовите недостатъци по тази тема, които създават сериозни рискове за доходността на фондовете, бъдещите пенсии на клиентите им и в по-широк план за разпределението на

ресурсите в икономиката. Отчита се, че може да има големи взаимовръзки между пенсионните фондовете и банките, но заради високите изисквания за кредитен рейтинг те не могат да вложат средства в нито една банка с местни собственици.

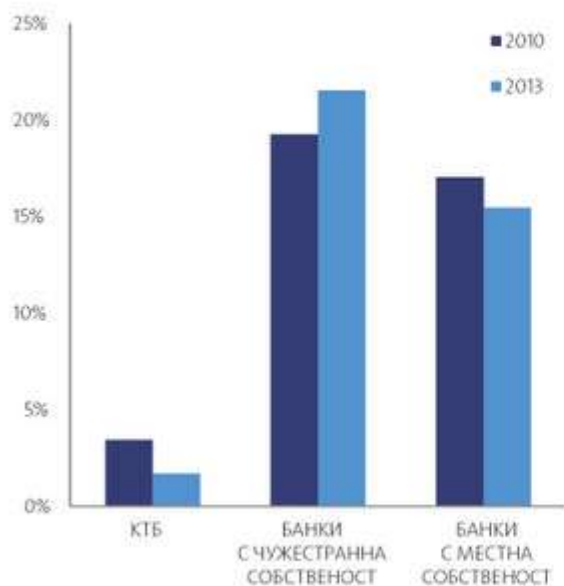
	2014	2015
БЕЗ ДИСБАЛАНС	×	×
ДИСБАЛАНСИ, КОИТО ИЗИСКВАТ ПОЛИТИЧЕСКИ ДЕЙСТВИЯ И НАБЛЮДЕНИЕ	БЕЛГИЯ, ВЕЛИКОБРИТАНИЯ, ГЕРМАНИЯ, НИДЕРЛАНДИЯ, ФИНАЛАНДИЯ, ШВЕЦИЯ, БЪЛГАРИЯ	БЕЛГИЯ, НИДЕРЛАНДИЯ, ВЕЛИКОБРИТАНИЯ, РУМЪНИЯ, ФИНАЛАНДИЯ, ШВЕЦИЯ
ДИСБАЛАНСИ, ИЗИСКВАЩИ РЕШИТЕЛНИ ДЕЙСТВИЯ И НАБЛЮДЕНИЕ	УНГАРИЯ	УНГАРИЯ, ГЕРМАНИЯ
ДИСБАЛАНСИ, ИЗИСКВАЩИ РЕШИТЕЛНИ ПОЛИТИЧЕСКИ ДЕЙСТВИЯ И СПЕЦИАЛНО НАБЛЮДЕНИЕ	ИРЛАНДИЯ, ИСПАНИЯ, ФРАНЦИЯ	ИРЛАНДИЯ, ИСПАНИЯ, СЛОВЕНИЯ
ПРЕКОМЕРНИ ДИСБАЛАНСИ, ИЗИСКВАЩИ РЕШИТЕЛНИ ПОЛИТИЧЕСКИ ДЕЙСТВИЯ И СПЕЦИАЛНО НАБЛЮДЕНИЕ	ХЪРВАТИЯ, ИТАЛИЯ, СЛОВЕНИЯ	БЪЛГАРИЯ , ФРАНЦИЯ, ХЪРВАТИЯ, ИТАЛИЯ, ПОРТУГАЛИЯ
ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕКОМЕРЕН ДИСБАЛАНС	×	×

ИЗТОЧНИК: ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

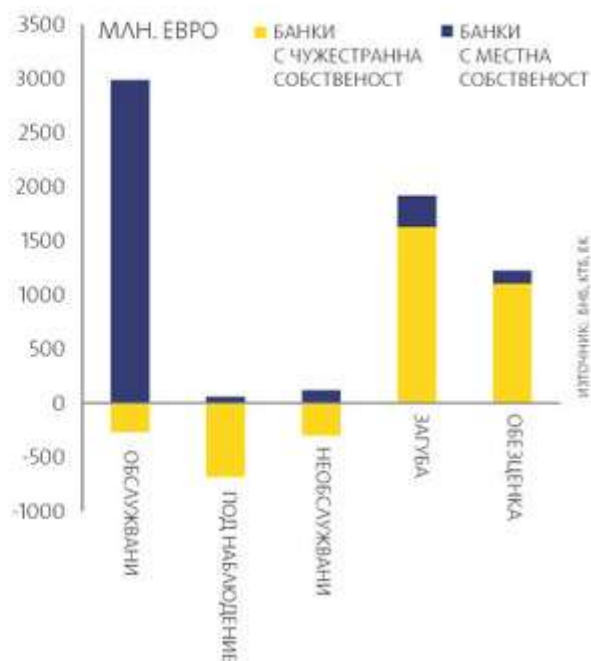
ИНДИКАТОРИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА, СЕПТЕМВРИ 2014

	БАНКИ С МЕСТНА СОБСТВЕНОСТ	ОБЩО БАНКОВА СИСТЕМА
ОБЩО АКТИВИ, МЛН. ЕВРО	12613	45302
<i>РАСТЕЖ СЛЕД ДЕК-2009, %</i>	113.3	24.9
КРЕДИТИ, МЛН. ЕВРО	8797	34.572
<i>РАСТЕЖ СЛЕД ДЕК-2009, %</i>	102.7	16.8
ДЕПОЗИТИ НА ГРАЖДАНИ, МЛН. ЕВРО	10382	38005
<i>РАСТЕЖ СЛЕД ДЕК-2009, %</i>	101.6	22.2
<i>% ОТ ОБЩИТЕ АКТИВИ</i>	82.3	83.9
КАПИТАЛОВА АДЕКВАТНОСТ ОТ 1^{ВИ} РЕД (% , ДЕК-2013)	12.5	16

ДЯЛ НА ЛОШИТЕ КРЕДИТИ, В %

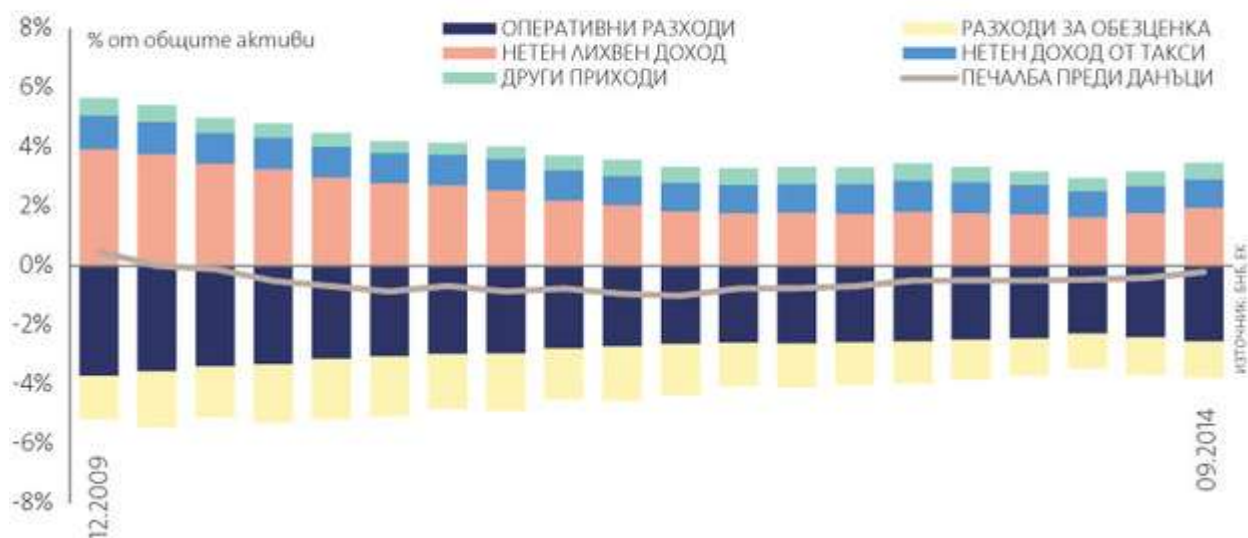

ПРОМЯНА НА КАЧЕСТВОТО НА АКТИВИТЕИ ОБЕЗЦЕНКИ 2010-2013 Г.

КАК БИХА ИЗГЛЕЖДАЛИ ОТЧЕТИТЕ НА БАНКИТЕ С МЕСТНА СОБСТВЕНОСТ

ИЗЧИСЛЕНИЯ НА ЕК ПРИ ХИПОТЕЗА, ЧЕ БАНКИТЕ С МЕСТНА СОБСТВЕНОСТ ПРАВЯТ РАЗХОДИ ЗА ОБЕЗЦЕНКА КОЛКОТО СРЕДНИТЕ ЗА СИСТЕМАТА

✓ Слабият пазар на труда и високата фирмена задлъжнялост спират растежа

Добре познатите стари проблеми остават неадресирани и нерешени, твърдят от Брюксел

България ще бъде подложена на специално наблюдение от ЕК и заради междуфирмената свръхзадлъжнялост и слабата гъвкавост на пазара на труда, става ясно още от доклада за дисбалансите. Критиките в случая са същите като година по-рано. Проблемната свръхзадлъжнялост:

- Фирмената задлъжнялост остава висока и може да повлияе негативно върху инвестициите, краткосрочния и средносрочния икономически растеж. Тази година ЕК добавя, че дефлационните процеси в България притискат допълнително фирмените бюджети.
- Високите дългове са проблем най-вече за компаниите в строителството, имотния бизнес, туризма и други услуги, което в крайна сметка може да доведе до неплащане на кредити и да удари банковия сектор. Тази година рисковете за банковия сектор поради задълженията на корпоративния сектор се оценяват като по-високи, отколкото през миналата.
- Задлъжнялостта на бизнеса се отразява неблагоприятно и на търсенето на кредити. Кредитирането на фирми остава доста ниско въпреки намаляването на лихвите. Същевременно компаниите предпочитат да спестяват. Тези фактори се отразяват и на трудовата заетост, която намалява през последните години.
- Повечето дългове са концентрирани в нефинансовия частен сектор, най-вече при свързаните предприятия. Този тип междуфирмено финансиране крие сравнително ниски рискове, но може да бъде проблем, ако чуждестранните инвеститори решат, че средата в България е станала рискована. Същевременно от ЕК отчитат спад на чуждите инвестиции в

страната през последните години. Позитивното е, че позициите на България за увеличаване на износа се оценяват като добри.

- Калоян Стайков от Института за пазарна икономика (ИПИ) коментира за "Капитал Дейли", че евентуални мерки от страна на държавата по отношение на свръхзадължността биха били по-стриктно спазване на сроковете за плащанията към бизнеса и ограничаване на просрочените плащания.

Слаб пазар на труда:

- Пазарът на труда е слаб, с ниска заетост и висока безработица, която е била под 6% през 2008 г., 13% през 2013 г. и 11.7% през 2014 г. Въпреки известно подобрене на пазара на труда през 2014 г. от ЕК посочват, че дългосрочната безработица нараства и рисковете се превръщат в структурни.

- Отново се споменава, че силното увеличаване на минималните социално осигурителни и трудови възнаграждения през последните години без ясни критерии за определянето на прага им води до риск от прекалено оскъпяване на наемането на нискоквалифицирани работници на пазара.

- Ниското качество на образованието и несъответствието между образователните програми и нуждите на бизнеса продължават да фигурират като неадресирани проблеми.

- Калоян Стайков от ИПИ коментира, че от посочените в доклада най-големият проблем за България е именно липсата на гъвкавост на трудовия пазар, където въпросните минимални прагове за заплати и осигуровки пречат на възстановяването му след кризата. Според Георги Ангелов от Институт "Отворено общество" натискът на ЕК би трябвало да има положително въздействие за започване на отдавна отлагащи се реформи в банковия сектор, пазара на труда, пенсионната система, здравеопазването и др. Той добави, че минималните прагове за трудови възнаграждения и осигуровки трябва да се съобразяват със състоянието на икономиката, за да не продължават да се губят работни места.

✓ Закон оръза част от задълженията на НЕК да купува скъп ток

Депутатите гласуваха промените, според които преференциите за нови ВЕИ също отпадат

Законовите промени, натоварени с огромното очакване да ограничат дефицита на Националната електрическа компания (НЕК) и да сложат ред в енергийния сектор, бяха приети окончателно от парламента. След разгорещени дебати в пленарната зала, които продължиха почти цял ден, депутатите (най-вече от управляващото мнозинство) одобриха поправките в Закона за енергетиката.

Спасителен пояс

Основните моменти в новите текстове ще разтоварят НЕК от задължението да изкупува нискоефективното производство на топлофикациите и заводските централи, което ще спести на държавната компания около 100 млн. лв. годишно. Потърпевши от новата мярка ще бъдат няколко топлофикации – в Сливен, Русе и Перник, собственост на Христо Ковачки, както и няколко заводски централи на "Видахим" и "Свилоса", свързани с търговеца на електроенергия "Енерджи маркет". Опитите на някои депутати начело с Георги Недев от БДЦ, които се смятат за близки до Ковачки, да предложат текст, който да запази досегашния статут на тези дружества, се провалиха още по време на второ четене на закона в енергийната комисия преди седмица.

Друга промяна, която цели да ограничи дефицита в НЕК, е свързана с двете американски централи ТЕЦ AES "Марица-изток 1" и ТЕЦ ContourGlobal. В тази връзка от закона отпадна изискването за запазване на срока на дългосрочните договори (в случая договорите за изкупуване на енергията от тези централи), което на практика позволява на НЕК да преговори параметрите, залегнали в тях.

Без повече преференции

Променя се и политиката по отношение на възобновяемата енергия, тъй като новите мощности над 1.5 мегавата вече няма да получават преференциална цена. Мотивите за това решение са, че към декември 2013 г. България е изпълнила целите си за ВЕИ, макар че според проекта на ЕСО за развитие на преносната мрежа до 2024 г. това не е така. Така на практика след влизането в сила на закона преференциалната цена ще получават само малките централи до 30 киловата и тези на биомаса от животински тор до 1.5 МВт. Таско Ерменков от "БСП лява България" се отказа от предложението си тази мярка да не се прилага за енергийни обекти, които вече са в процес на изграждане. Става въпрос за няколко централи на биомаса като тази на ЧЕЗ в Смолян, която е пред финализиране, но няма да получи преференциална цена, което на практика ще обезсмисли инвестицията. В това го убеди Делян Добрев от ГЕРБ, който е и председател на енергийната комисия. Според него подобен компромис може да доведе до злоупотреби и да накара потенциални инвеститори да започнат процедури за изграждане, така че въпреки всичко да се възползват от преференциалните тарифи.

В закона все пак се въвеждат и някои облекчения, като например условието възобновяемите централи до 200 киловата да предоставят данни за производството си онлайн. На практика това изискване нямаше особен смисъл, тъй като така или иначе тези данни не се отчитаха от системния оператор, но натоварваха малките производители на енергия с допълнителни разходи.

В подкрепа на индустрията

Друга важна промяна е свързана с намаляването на надбавките за зелена енергия за някои индустриални предприятия. Според новите текстове министрите на икономиката, енергетиката и финансите ще изготвят наредба, която да определи критериите за намаляване на тази тежест, както и за кои точно предприятия ще се прилага мярката.

Тази поправка предизвика разгорещени дебати между депутатите. Според Георги Кадиев от "БСП лява България" по този начин ще се субсидира индустрията, като по думите му става въпрос най-вече за "Лукойл Нефтохим" и металургичните предприятия. Мярката обаче беше защитена както от ГЕРБ, така и от Реформаторския блок. Според енергийния министър Теменужка Петкова по този начин ще се осигурят допълнителни работни места. По думите на Таско Ерменков обаче това

решение ще намали стимулите за въвеждане на мерки за енергийна ефективност в индустрията. "Новите индустриални предприятия в България са малко, затова смятам, че мярката е в правилна посока", подкрепи промяната Мартин Димитров от Реформаторския блок.

Засилен контрол

Парламентът гласува и засилването на контрола над предприятията в енергийния сектор.

Така минималните глоби за нарушения вече ще започват от 200 хил. лв., а не от 20 хил., както беше досега. Мнозинството подкрепи и предложението на Валери Симеонов от Патриотичния фронт на проверка от Държавната финансова инспекция да подлежат всички енергийни обекти над 1 МВт. Това беше и единственото предложение, което беше прието в зала, при положение че преди това е било отхвърлено от енергийната комисия (там беше подкрепено предложението на ГЕРБ проверките да се извършват за обекти на 1.5 мегавата). Симеонов защити мярката, като посочи, че разходите за тези допълнителни проверки ще донесат много допълнителни приходи в бюджета, защото когато данъчни влязат да те проверяват, те винаги намират за какво да напишат глоба.

КЕВР вместо ДКЕВР

Друг основен момент на поправките е свързан със статута на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, от която ще отпадне думата държавна. Според новите текстове КЕВР ще се избира от парламента, а не от Министерския съвет, както беше досега. Освен това членовете на КЕВР вече ще бъдат девет, а не както досега петима. Депутатите приеха също комисията да бъде разделена на два състава за – водния и енергийния сектор, но с един председател. Срещу това решение се възпротивиха от "БСП лява България", според които това само ще затрудни работата на регулатора и на практика не променя статуквото. От тяхна страна бяха отправени и критики за това, че КЕВР няма да получи по-голяма финансова самостоятелност. Депутатите отхвърлиха предложението за създаване на обществен съвет към регулатора, но приеха да се обявява начинът на гласуване на отделните членове, за да става ясно кой конкретно е подкрепил или отхвърлил дадено решение.

✓ Пенсионните фондове сезират надзора в ЕС заради твърдения на КФН

Според дружествата зам.-председателят Джалъзов е заблудил обществото, като е обявил, че са с отрицателна доходност.

Пенсионните дружества ще сезират Европейския надзорен орган на пенсионните фондове и застрахователите по твърденията за отрицателната им доходност, изнесени от заместник-председателя на Комисията за финансов надзор (КФН) Ангел Джалъзов. Това съобщиха от Асоциацията на осигурителните компании по време на семинар в сряда. Преди парламентарната социална и бюджетна комисии Джалъзов обяви, че от съществуването си универсалните пенсионни фондове имат отрицателна реална доходност от минус 0.16% – това е номиналният им доход от инвестиции минус инфлацията. Изчисленията са направени според методика на КФН, но според пенсионните компании тя се разминава с общоприетата международна формула. Пресметнато според нея излиза, че средната доходност на универсалните схеми реално е 0.46%, положителна е от 2004 г. до края на декември миналата година и те не са генерирали загуба, както твърди Джалъзов.

"Ние сме решили да сезираме ЕЮРА (европейския надзор над пенсионния и застрахователния сектор, бел. ред.) и те да кажат коя методика е по-точна – на КФН или тази по международните стандарти, която всички други използват", коментира Даниела Петкова, главен изпълнителен директор на ПОК "Доверие". Тя добави, че ще настояват след отговора на европейския регулатор да се търси отговорност на Джалъзов за въвеждане в заблуждение на населението и голяма група политици.

Причината за искането е, че пенсионните фондове обявиха по време на обсъжданията в парламента своята доходност и портфейли. В същото време обаче редица депутати изказаха съмнения в доходността, за да защитят гласуването набързо в края на годината промени в Кодекса за социално осигуряване (КСО) и в самия пенсионен модел, според които осигурените могат да избират между пенсионен фонд и НОИ. Вероятно за да докаже правотата на незащитимото решение, заместник-председателят на Комисията за финансов надзор Ангел Джалъзов събщи изчисленията си за доходността. След това обаче председателят на КФН Стоян Мавродиев го опроверга и събщи, че доходността е положителна.

Непроменен модел

От Асоциацията на пенсионните дружества продължават да са на позиция, че не бива да се обсъждат каквито и да било други промени, докато не се възстанови моделът, разрушен с приетите буквално за пет дни промени в КСО. С тях всички млади хора, които започват първата си работа след 25 февруари тази година, имат срок от 12 месеца да посочат изрично в кой универсален фонд ще искат да се осигуряват. В противен случай цялата им вноска за пенсия ще отива в НОИ и до края на живота си те няма да имат право на осигуровка в частен фонд и няма да получават втора пенсия.

София Христова, изпълнителен директор на "Алианс България", посъветва младите хора веднага след като започнат първата си работа, да отидат в офиса на която и да било пенсионна компания и да подпишат договор за осигуряване. След това, ако не са доволни как се управляват парите им, те могат да се преместят в друго пенсионно дружество, припомни тя.

В разпространената си в сряда позиция от Асоциацията на пенсионните дружества обявиха, че с приемането на промените в КСО се нарушава основният принцип, който демократичните държави се стремят да следват - този за увеличаване на възможностите осигурените лица да получават повече пенсионни доходи, а техните права и собственост да бъдат защитени. Дружествата казват, че така представеният "избор" между НОИ и лична партида в частен фонд е опит за заобикаляне на решението на Конституционния съд от 2011 г. В него върховните съдии обявиха за противоконституционно прехвърлянето на 107 млн. лв. от професионалните пенсионни фондове към НОИ, без за това да

е искано съгласието на осигурените. За разлика от държавната система в частните фондове има лични сметки и парите в тях са собственост на осигурените. От асоциацията припомнят, че с промените в КСО се нарушава споразумението за развитие на пенсионната система, което беше подписано през 2010 г. между правителството на Бойко Борисов, синдикатите и работодателите.

Освен това пенсионните дружества смятат отново да сезират омбудсмана Константин Пенчев. Те и над 3000 граждани вече го направиха през януари. Тогава обаче правителството беше обявило, че ще нанесе корекции в набързо приетите текстове и ще има множество дискусии за пенсионния модел до края на март. Пенчев обяви, че ще ги изчака, и тогава ще реши да сезира Конституционния съд. Пенсионните фондове не намират, че в изслушванията, комисиите и работните групи се дискутират промените в пенсионния модел и затова ще сезират омбудсмана отново.

Кой има по-голяма доходност

По време на семинара представителите на пенсионните дружества и икономисти отново изтъкнаха, че решението за внасяне на всички осигуровки в НОИ означава задълбочаване на дефицита в държавната пенсионна система, защото там ще се прехвърлят хора, чиито вноски са ниски или работодателите им изобщо не са ги превеждали. Това ще означава след време държавата ще дотира още повече системата и сегашните над 50% дефицит в общественото осигуряване ще станат много повече.

В становището си от Асоциацията на пенсионните дружества отбелязаха, че не е решен въпросът как ще се натрупват и управляват прехвърлените в Сребърния фонд пари и как ще се гарантира предназначението им. Това е една от идеите на управляващите - парите на хората, които искат да се преместят само за държавна пенсия, да отиват в Сребърния фонд. От ИПИ припомниха, че неговата доходност е нулева за последните години.

[Вестник Сега](#)

✓ Кабинетът ще компенсира големите фирми заради скъпия ток

ЕРП-тата вече ще ни уведомяват, ако потреблението расте твърде много

Остър спор в парламента и взаимни обвинения в лобизъм предизвикаха част от промените в Закона за енергетиката, които вчера бяха приети окончателно на второ четене от Народното събрание. Поправките предвиждат големите консуматори на ток да бъдат подпомогнати заради ползвания от тях по-скъп ток. Бизнесът от години настоява за това и най-вече за компенсиране на фирмите, които работят за износ.

По какъв точно начин ще бъдат дотирани фирмите, все още не е ясно. Не се знае и колко ще струва това, както и точно кои предприятия ще могат да се възползват от компенсацията. Това ще бъде изяснено с наредба за намаляване на тежестта, свързана с разходите за енергия от възобновяеми източници, която ще бъде подписана от министрите на икономиката, на енергетиката и на финансите.

От БСП посочиха, че няма разчети как ще бъде разпределена тежестта между останалите потребители. Не е ясно и дали тази поправка няма да доведе до нова наказателна процедура срещу България заради нерегламентирана държавна помощ. От левицата настояха компенсациите да бъдат обвързани с ангажимент на фирмите за енергийна ефективност и нови работни места.

Според Жельо Бойчев от БСП промените "изглеждат лобистки" и направени в полза на определени компании. Той цитира данни на Евростат, според които у нас цената на тока и за потребители, и за фирми е най-ниската в ЕС. Колегата му - Георги Кадиев беше още по-остър. Той все пак декларира конфликт на интереси заради съпругата си, която е търговец на електроенергия, но настоя подкрепата да бъде както за големите, така и за малките фирми и за битовите потребители на електричество.

Според председателя на енергийната комисия Делян Добрев опасност за наказателна процедура няма, защото след изготвянето на наредбата за подпомагане на бизнеса тя ще бъде съгласувана с Брюксел. "ЕС осъзнава тежестта на пакета за опазването на околната среда върху бизнеса и допуска подкрепа за ясно определени сектори", защити поправката и ресорният министър Теменужка Петкова. Един от тези сектори е химическата индустрия.

В защита на мярката се обяви и Валентин Николов от ГЕРБ, според когото част от инвеститорите са се отказали от бизнес в България заради високите цени на енергията. Мартин Димитров от Реформаторския блок изрази същото мнение и допълни, че големите фирми изнасят продукцията си извън ЕС, за да избегнат тежестта на европейските ангажименти за опазването на околната среда.

Депутатите приеха също държавният регулатор вече да се нарича само Комисия за енергийно и водно регулиране, а членовете му да се гласуват от парламента. Досега комисарите се избираха от Министерския съвет. Ще бъде увеличен и техният брой - членовете на КЕВР вече ще са девет, а не както досега - седем души. Решенията ще бъдат вземани в два състава - за енергетика и за ВиК сектора.

Според БСП обаче това ще доведе до хаос. "Нека оставим комисията да решава нещата както досега. Да не правим изкуствено разделяне", призова преди гласуването Таско Ерменков. Той изрази учудване как един председател ще играе ролята на "Фигаро тук, Фигаро там", при положение че трябва да присъства на заседанията и на двата подсъстава.

ПРОТИВОРЕЧИЯ

При одобряването на промените в енергийния закон отново не бе уточнено как ще се управлява енергийно дружество, чийто лиценз е отнет. От ДКЕВР нееднократно предупреждаваха, че предвиденият "особен търговски управител" няма точно разписани функции и статут. Депутатите обаче приеха, че токът не може да бъде спиран в празничен ден или в деня преди него. Отхвърлено бе предложението на БСП токът да не бъде спиран при просрочие от 1 месец или ако стойността на фактурата надхвърля с 25% минималната работна заплата. ЕРП-тата занапред ще трябва да уведомяват клиентите, когато отчетената консумация надхвърля с 50% отчетената консумация през предходната календарна година.

Освен това клиентите на енергийните и газовите дружества ще могат да поискат проверка на измервателните уреди. Това ще се извършва от Българския институт по метрология, като таксата за тази проверка ще се заплаща или от потребителя (ако измервателното устройство е изправно), или от доставчика на услугата.

✓ До 4 години в образованието ще се търсят 150 000 висшисти

След 4 г. сферата на образованието ще изпитва най-остра нужда от служители. Това сочат данните на Агенцията по заетостта, която е изготвила средносрочна прогноза до 2018 г. В просветата ще има 135 217 свободни места за хора с висше образование. В търговията ще се търсят 91 000 висшисти, а в държавното управление - малко над 87 хил. Най-малко ще е предлагането при финансите и здравеопазването - около 50 хил. свободни места за всяка сфера.

Най-голямото предлагане на работа ще е в икономическите сфери, в които човек със средно образование може да си намери работа. Тук първото място е за търговията - с 315 хил. свободни места. Значително ще е търсенето и на работници в транспорта, строителството, производството и хотелиерството.

Едва 6% от безработните младежи на възраст 15-24 г. са висшисти, сочат данните на АЗ от началото на годината. Преобладаващата част са с основно и по-ниско образование - 49 на сто, а 45% са със средно образование. Основните причини младите, завършили университет, да са без работа са предлаганото ниско заплащане, липсата на трудов опит и квалификация. Според националния план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта до 2020 г. държавата ще осигурява стаж, работа или продължаване на образованието в рамките на 4 месеца на младежите.

✓ РБ предлага 20% от приема в частните училища да е без такса

Срещу получаването на държавна субсидия частните училища да осигурят безплатен прием за 20% от учениците. Такава поправка в закона за училищното образование ще внесе Реформаторският блок по предложение на Движение "България на гражданите", съобщи за "Сега" съпредседателят на групата Найден Зеленогорски. Той обясни, че целта е държавната субсидия за частните школи да се обвърже с определени отстъпки от тяхна страна. Обсъжданият в момента закон за училищното образование не обвързва субсидията с намаляване на таксите в частните училища.

"По този начин държавните и частните училища се поставят в горе-долу изравнена среда", коментира депутатът. Редът и правилата, по които ще се определя кои деца да влизат без такса в частните училища, ще се определят от образователното министерство. Като пример Зеленогорски посочи, че безплатният прием може да е за надарени деца, чиито родители обаче нямат финансови възможности да ги запишат в частно училище.

От РБ ще предложат още ресурсните учители да бъдат финансирани директно от държавата, а не от общините, както предвижда проектозаконът в момента.

Вестник Стандарт

✓ Парите за пенсия на младежите вече отиват изцяло в НОИ

Осигурителните вноски на младите хора, които от началото на годината са започнали първата си работа, вече са постъпили в Националния осигурителен институт (НОИ), както бе предвидено с промените в Кодекса за социално осигуряване (КСО). Информацията дойде от представители на пенсионно-осигурителни дружества по време на семинар, посветен на промените в КСО и въздействието им върху пенсионната система и икономиката на страната, организиран от Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО), съобщи сп. "Икономика".

Промените влязоха в сила от 1 януари 2015 г. Според новия текст, започващите за пръв път работа трябва в рамките на 12-месечен срок да изберат дали изобщо да се осигуряват във втория стълб на пенсионната система или цялата им осигуровка да отива в обществения фонд.

Вносителите на промените настояваха, че те не действат и няма да влязат в сила до март месец, когато се очаква поднормативен акт на Министерски съвет.

„Лъжа е, че промените в КСО в тази част, не действат“, коментира главният изпълнителен директор на ПОД „Алианц България“ София Христова.

По думите ѝ, ако младежът изпусне 12-месечния срок, в който може да заяви дали иска да се осигурява в универсален пенсионен фонд (УПФ) или изцяло в първия стълб, „той остава доживот в НОИ“.

Срокът за внасяне на вноските в Института е 25-о число на всеки месец, следващ месеца, за който се отнасят.

Христова посочи, че от 25 февруари 2015 г. първите вноски на младежите са вече в НОИ, като до 24 февруари 2016 г. те имат време да направят своя избор дали да останат там.

„Всеки месец забавяне води до пропуск на доходност от потенциални инвестиции на средства във втория стълб“, изтъкна тя.

Всички участници в семинара посочиха, че на тази възраст младежите не се интересуват много от пенсионно осигуряване и ги определиха като „първите жертви“ на този закон.

Оказва се, че промените в КСО са обнародвани в Държавен вестник на 24 декември 2014 г., като част от преходните и заключителни разпоредби на Закона за бюджет на държавното обществено осигуряване за 2015 г. Те влизат в сила от 1 януари 2015 г. Това означава, че от вчера, 25 февруари, когато започват преводите на осигурителни плащания за януари, цялата пенсионна вноска на лицата, започнали тази година първата си работа, ще отива в НОИ и те няма да имат лична партида в пенсионен фонд.

Това на практика означава, че ако едно лице започне работа на средния осигурителен доход за страната (според НОИ - 735,46 лв. за декември) и не е избрало универсален пенсионен фонд, то реално губи 36,77 лв. лични спестявания всеки

месец и евентуалната доходност, която универсалният фонд би реализирал в следващите десетилетия до пенсионирането му.

Според пенсионните компании, това засяга около 30 000 българи годишно. Почти всички от тях са младежи, които все още нямат за приоритет пенсионирането си и навлизайки на пазара на труда не са наясно със законите и последствията от тях. Практиката показва, че много малка част от тях избират сами универсален пенсионен фонд, а до края на 2014 г. останалите се разпределяха на случаен принцип между фондовете на пазара.

Investor.bg

✓ Само 6% от безработните младежи до 24 години са висшисти

Преодоляването на негативната тенденция е свързано с осигуряване на достъпно образование, смята зам.-министър Гълъб Донев

Едва 6% от безработните младежи на възраст 15-24 г. са висшисти, сочат данните на Агенцията по заетостта от началото на годината. Това е заявил зам.-министърът на труда Гълъб Донев по време на дискуссионен форум в УНСС, цитиран от пресцентъра на социалното министерство.

По думите му това е още едно доказателство, че за преодоляване на негативната тенденция в младежката заетост, трябва да се насочат усилия към осигуряване на достъпно образование и качествени работни места.

Според средносрочните прогнози за развитието на пазара на труда към 2018 г. най-много служители и работници ще се търсят в сферата на преработваща промишленост (над 671 хил. работни места), или 18,7% от работните места в икономиката, и търговията (близо 543 хил. работни места), или 15,1% от всички работни места.

Топ 5 икономически дейности по брой работни места, изискващи средно образование са: търговия – близо 316 хил. работни места, строителство – над 147 хил. работни места, транспорт, складиране и пощи – над 144 хил., производство на текстил, кожи и изделия от тях – над 141 хил., хотелиерство и ресторантьорство – близо 126 хил. работни места.

Топ 5 икономически дейности по брой работни места, изискващи висше образование са: образование – над 135 хил. работни места, търговия – близо 92 хил., държавно управление – над 87 хил., финанси и застраховане – над 49 хил., хуманно здравеопазване – близо 48 хил. работни места.

✓ Лихвите по новите малки фирмени кредити се понижават леко през януари

Цената на левовите потребителски кредити през месеца спада с 0,9 процентни пункта до 11,5%

Лихвените проценти по новоотпуснатите през януари малки фирмени кредити (до 1 млн. евро) се понижават спрямо декември с по 0,2 процентни пункта до съответно 6,3% по левовите и 6,2% по евровите.

За последната година лихвите по малките фирмени заеми в лева спадат с 1 пункт, а по евровите – с 0,6%, показват данни на Българска народна банка.

Цената на левовите потребителски кредити спада през януари с 0,9 процентни пункта до 11,5%, а по евровите се покачва с 0,1 пункта до 8,3%.

За последната година лихвите по новите левови потребителски кредити се понижават с 0,7 пункта, а при евровите спадат с 1,1 пункта.

Лихвите по новоотпуснатите жилищни кредити през последния месец на 2014 г. отстъпват с 0,1 пункта за левовите и се покачват с 0,1% по евровите до съответно 6,2% и 6,8%. За последната година има понижения от по 0,8 пункта.

Средни лихвени проценти по новоотпуснати кредити	Януари 2014	изменение	
		месечно	годишно
Фирми			
кредити до 1 млн. евро, договорени в левове	6,31	-0,16	-0,97
кредити до 1 млн. евро, договорени в евро	6,20	-0,16	-0,64
кредити над 1 млн. евро, договорени в левове	7,08	0,31	-1,62
кредити над 1 млн. евро, договорени в евро	8,02	2,40	-1,71
Домакинства			
кредити за потребление в левове	11,45	-0,88	-0,67

кредити за потребление в евро	8,34	0,05	-1,13
жилищни кредити в левове	6,18	-0,06	-0,79
жилищни кредити в евро	6,83	0,14	-0,76
други кредити в левове	7,75	-0,07	-0,56
други кредити в евро	6,18	-0,65	-1,55
ГПР* по кредити за потребление в левове	12,34	-0,79	-1,11
ГПР* по кредити за потребление в евро	9,14	0,20	-1,84
ГПР* по жилищни кредити в левове	6,87	0,10	-0,94
ГПР* по жилищни кредити в евро	7,64	0,29	-0,90

* Годишен процент на разходите (ГПР) включва всички лихвени плащания по кредита, както и всички такси, комисиони и други разходи за сметка на клиента, извършването на които е условие за отпускането на кредита.

Средни лихвени проценти по всички отпуснати кредити	Януари 2014	изменение	
		месечно	годишно
Фирми			
овърдрафт в левове	5,70	-0,11	-0,92
овърдрафт в евро	4,97	0,01	-0,64
кредити, различни от овърдрафт, в левове	6,51	-0,08	-1,51
кредити, различни от овърдрафт, в евро	6,06	-0,04	-1,08
Домакинства			
овърдрафт в левове	14,90	0,34	-0,13
овърдрафт в евро	9,66	0,04	-0,52
кредити за потребление в левове	10,81	-0,06	-0,43
кредити за потребление в евро	9,20	-0,07	-0,22
жилищни кредити в левове	7,37	-0,07	-0,72
жилищни кредити в евро	7,33	-0,04	-0,20

други кредити в левове	8,26	-0,02	-1,05
други кредити в евро	7,81	-0,01	-0,57

✓ Окончателно: Членовете на енергийния регулатор ще се избират от парламента

Бюджетът на регулатора ще бъде в размер на 30% от средствата, които той събира от лицензионни такси

Държавната комисия за енергийно и водно регулиране ще бъде преименувана на Комисия за енергийно и водно регулиране (КЕВР), съставът ѝ ще бъде от деветима членове (вместо сегашните седмина) и ще се избира от Народното събрание.

Това одобриха депутатите с промените в Закона за енергетиката на второ четене. Целта е подобряване на ефективността на работата и публичността при взимане на решения от страна на енергийния регулатор.

Депутатите влязоха в спор за бюджета на КЕВР. От БСП искат той да бъде самостоятелен, но беше направено уточнението, че това е невъзможно, защото по Конституция само няколко държавни органи имат самостоятелен бюджет, като например Висшият съдебен съвет.

Бюджетът на регулатора ще бъде в размер на 30% от средствата, които той събира от лицензионни такси. Средно на година те са около 12 млн. лева, уточни преди седмици председателят на ДКЕВР Светла Тодорова. Жельо Бойчев от БСП уточни, че бюджетът на ДКЕВР за тази година е около 4 млн. лева и те и сега се определят като недостатъчни от самата Комисия.

Заседанията на Комисията ще бъдат открити, освен когато се обсъждат случаи, при които се оповестява защитена по закон информация. „Години наред не се знаеше кой как вътре в ДКЕВР какво решение е взел“, посочи депутатът от Реформаторския блок Мартин Димитров. С откритите заседания ще е ясно кой как е гласувал и какви са мотивите му, защото протоколите от гласуванията ще бъдат публични и публикувани на страницата на регулатора. Той поиска подобен модел за лична отговорност да бъде въведен във всички регулаторни и контролни органи.

Решенията на регулатора ще бъдат вземани в два състава – за енергетика и за въпросите на ВиК сектора. Според Жельо Бойчев обаче това ще внесе хаос в работата на Комисията и припомни, че организацията на работата може да бъде описана в правилника за дейността на регулатора, а не в закона. Според приетите промени в Закона правилникът за дейността на КЕВР ще се изработи от регулатора и ще се публикува в Държавен вестник.

Законът за енергетиката определя и изискванията за образованието на членовете на Комисията, при какви условия възникват конфликт на интереси и други уточнения, свързани с административната работа на регулатора.

Отхвърлена беше идеята на ДПС регулаторът да бъде разделен на две комисии – за енергетика и за ВиК сектор, както и предложението на БСП членовете му да бъдат 11.

Депутатите не приеха още и искането на Патриотичния фронт за прехвърляне на част от отговорностите на председателя на Комисията към неговите заместници, в зависимост от ресора на техните компетенции. Искрен Веселинов от ПФ посочи, че по този модел се управляват други органи, избирани от Народното събрание, сред които Комисията за финансов надзор (КФН) и Българската народна банка (БНБ).

Депутатите отхвърлиха и три независими едно от друго предложения за форма на обществен контрол към комисията.

Независимият депутат Велизар Енчев предложи да бъде създаден Обществен съвет към енергийния регулатор, който да подпомага взимането на решения, но и това не срещна одобрението на пленарната зала. Не беше подкрепено и искането на депутата половината членове на КЕВР да се избират по предложение на неправителствените организации.

В защита на своите предложения Енчев посочи европейска директива от 2009 година, според която енергийни регулатори трябва да бъдат граждански, а не политически форуми.

Депутатите не подкрепиха и аналогично предложение за създаване на Обществен съвет към регулатора, направено от БСП. Таско Ерменков посочи, че този съвет няма да попречи на работата на институцията, а ще подобри прозрачността ѝ. Съветът ще бъде и „отдушник“ на обществото, допълни депутатът. Александър Ненков от ГЕРБ посочи, че обществен съвет е допустимо да бъде съставян към политически органи, като например Министерството на енергетиката, а участието на неправителствени и граждански организации, които никъде не са уточнени какви могат да бъдат точно, ще спъват работата на КЕВР.

Предложение за създаване на Обществен консултативен орган към регулатора имаше и Патриотичният фронт, което също беше отхвърлено от депутатите. Искрен Веселинов се опита да защити идеята си с обяснението, че този орган няма да бъде представител на „войнстващия популизъм“ в КЕВР, а ще подкрепя дейността ѝ, но останалите депутати не го подкрепиха.

✓ Банките са увеличили ликвидните си активи след кризата с КТБ

В края на третото тримесечие на 2014 г. коефициентът им на ликвидност е достигнал близо 30%, отчита БНБ

Ситуацията с Корпоративна търговска банка (КТБ) е диктувала изцяло процесите в банковата система през третото тримесечие на 2014 г. Поведението на банките през периода обаче е показало, че напрежението около кредитора не е застрашило фундаментите на банковата система. Това изтъква Българска народна банка (БНБ) в своето тримесечно издание „Банките в България“, което се подготвя от управление „Банков надзор“.

От централната банка дори посочват, че в периода от юли до септември банковият сектор е укрепил допълнително изградения ликвиден буфер и е запазил високите нива на капиталова адекватност. Към 30 септември коефициентът на

ликвидни активи на кредитните институции е бил 29,84% (при 28,92% към юни), а на обща капиталова адекватност – 22,16 на сто (при 22,66% три месеца по-рано).

Случилото се с КТБ през периода е принудило другите търговски банки да увеличат ликвидните си активи основно с цел увеличаване на разполагаемите средства, с които да посрещнат евентуален отлив на депозити или други неблагоприятни ефекти.

Данните на БНБ показват, че в структурата на ликвидните активи са настъпили известни промени в резултат от трансформация на активи, като само за три месеца сумата им е нараснала с 5,6% до 21 млрд. лв. Вследствие на случилото се темпът на прираст на ликвидните активи дори е бил по-бърз от този на привлечените средства в системата.

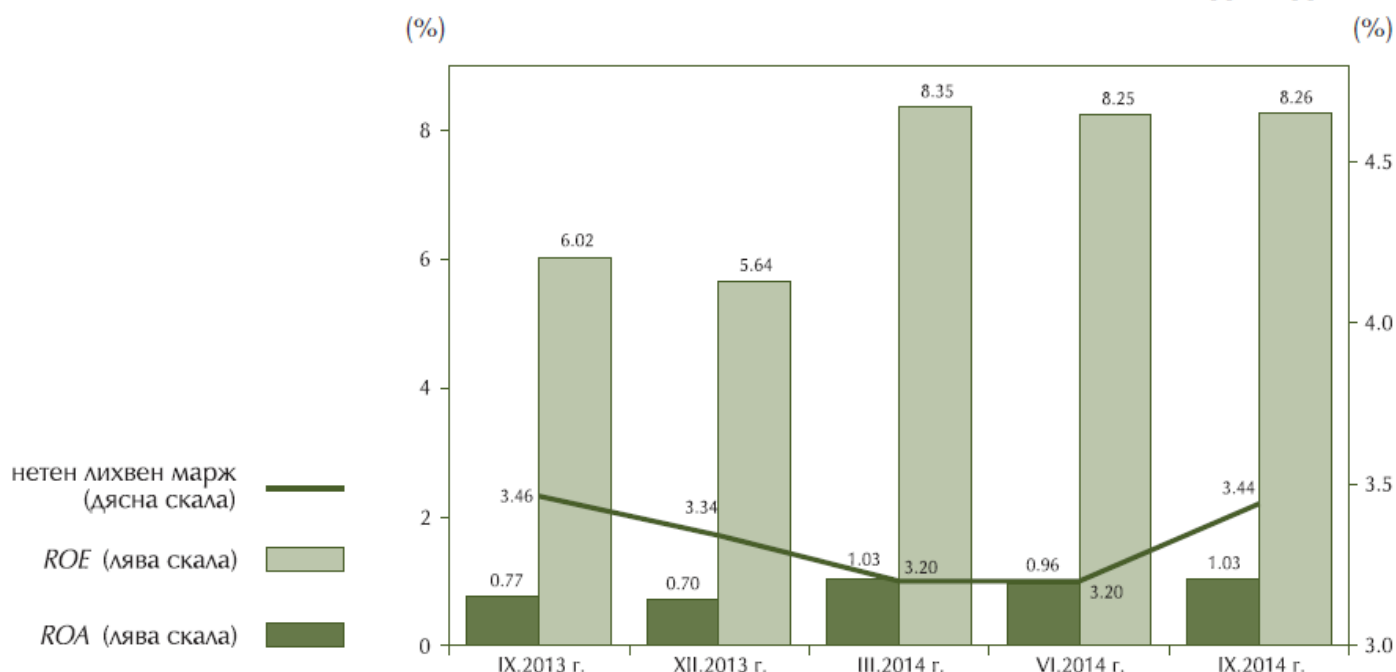
Като цяло в края на септември най-висок дял от ликвидните активи са имали средствата по разплащателни сметки и междубанкови депозити до 7 дни (42,6% при 33,6% към юни), следвани от паричните средства (35,2%) и търгуемите дългови ценни книжа.

Цялостното наблюдение на БНБ върху ликвидността на дневна и седмична база в периода след 20 юни 2014 г., когато всъщност КТБ бе поставена под специален надзор, показва, че се спазва макропруденциалното изискване за покритие на привлечените средства от предприятия, домакинства и граждани с ликвидни активи от поне 20%.

Освен това през деветмесечието банковата система отчита по-висока печалба в сравнение не само с реализираната за същия период на предходната година, но и спрямо цялата 2013 г. Разбира се, това е така с уговорката, че БНБ изключва КТБ и дъщерната ѝ „Виктория“ от анализа. Припомняме, че към 30 септември 2014 г. банките спечелиха 613 млн. лв. при 513,7 млн. лв. за цялата 2013 г.

През периода растат както възвръщаемостта на активите (ROA), така и на балансовия капитал (ROE). Стойностите на показателите са, съответно – 1,03% и 8,26%.

Показатели за доходност

Графика: БНБ

Вследствие на намалените разходи за лихви, повишените печалби от финансови активи и пасиви и по-малкият размер на направените разходи за амортизация, провизии и обезценка финансовите и оперативни доходи на банките са нараснали с 5,5% на годишна база до 2,7 млрд. лв.

От БНБ посочват, че е продължило и свиването на приходите от лихви, което е резултат от ниската кредитна активност, но в крайна сметка нетният лихвен марж – разликата между приходите от лихви и разходите за лихви – е нараснал с 5,3% през периода.

Кредитният риск е продължил да бъде водещ, като за системата нивото му е „приемливо, а тенденцията – стабилизирана“, пише още в изданието на централната банка.

✓ БСП иска да има комисия за дълга

Тя трябва да проучи начина на договарянето и подписването на договорите, считат от Левицата

БСП започва да събира подписи сред депутатите за създаването на временна анкетна комисия в парламента във връзка с договора на правителството, който Народното събрание ратифицира вчера, за взимането на нов заем в размер на 8 милиарда евро.

За създаването на такава комисия е нужна подкрепата на 48 народни представители, а социалистите ще търсят съдействие от всички парламентарни групи, макар че против взимането на заема освен БСП гласуваха само депутатите от „Атака“.

Комисията трябва да проучи начина на договарянето и подписването на договорите, документооборота и кореспонденцията на правителството и на отделни министри във връзка с договора, да провери разходите и основанията за извършването им във връзка с подготовката за тегленето, както и да установи начина, по който са избрани банките, информира депутатът от БСП Красимир Янков.

Според него има основателни съмнения, че поемането на външния дълг е в нарушение на бюджетната процедура, което е допълнително основание за проучване от парламента. Социалистите ще настояват периодът на действие на временната комисия да е три месеца.

„Работата на комисията ще допринесе за прозрачността, а след вчера е безспорна необходимостта от повишаването на доверието към всички парламентарни групи и институции“, коментира Янков.

Той предупреди, че ако създаването на комисията бъде отхвърлено от мнозинството, от левицата ще оповестят фактите, с които разполагат за целия процес на преговори и възлагане на анализи до влизането на договора в парламента.

Социалистът Румен Гечев коментира, че е явно, че двойката управляващи партии са ГЕРБ и ДПС, защото те гласуват заедно важните закони.

Повод за изказването му стана изненадващата промяна в позицията на депутатите от движението, които първоначално се обявиха против вземането на заема, но вчера гласуваха „за“ ратификацията на договора на правителството с банките, защото финансовият министър Владислав Горанов обеща, че поне 2 милиарда лева от заема няма да се харчат.

„Правителството е водило преговори зад гърба на избирателите и депутатите и никой не знае какви са комисионите, а на 16 милиарда лева само един процент комисиона прави 160 милиона лева. Тази крупна сума не обяснява ли до голяма степен шизофреничното поведение на някои парламентарни групи за броеви минути“, настоя той.

Според Георги Кадиев след гласуването на дълга вчера сме станали свидетели на разпада на коалиция, защото след няколко месеца малките партньори като АБВ и ПФ вече няма да са част от управлението.

„И тогава изборът пред Борисов ще е да вкара ДПС във властта или да управлява като правителство на малцинството“, коментира Кадиев.

„Вчера станахме свидетели на целувката между Местан и Борисов, но за разлика от онази на Орлов мост, която беше безплатна, тази си има цена и тя е 16 млрд. лева“, добави той.

От БСП не скриха и разочарованието си от позицията на президента Росен Плевнелиев, който обяви, че няма да наложи вето на ратификацията.

„Ако Росен Плевнелиев си позволи да участва в тази игра, това ще е за негова сметка“, предупреди Чавдар Георгиев и добави, че въпреки всичко БСП ще продължи да настоява за вето на държавния глава.